

δικτατορίες κτλ. τα γνωρίζετε αυτά, για να έχουμε ένα καλό προφίλ κοινωνικό να βγάλουμε τι κοιτάμε; Τα άτομα με αναπηρία. Έτσι, γι' αυτό εξηγείται ότι και όπως είδατε τα Διατάγματα του '37 κτλ. όπως και το '72 - '73 έχουνε μία «πρόνοια και εκπαίδευση» για τα άτομα με αναπηρία.

Και μετά πάμε το '72 που οργανώνεται σεμινάριο θεραπευτικής παιδαγωγικής ως θεραπευτική, έρχεται απ' τη Γερμανία, στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης και το '75 με '76 αυτό το πρώτο σεμινάριο θα βάλει τη ρίζα για τα διετή προγράμματα ειδικής αγωγής στα Διδασκαλεία.

Και μετά έρχεται η μεταπολίτευση. Μεταπολίτευση μέχρι το 2000. Τι έχουμε τότε; Εκσυγχρονίζεται η ορολογία, πνευματικός ανώμαλα και καθυστερημένα άτομα δεν είναι σωστός όρος, τον βγάζουμε, ψηφίζονται διάφοροι Νόμοι. Να ξεκινήσω απ' το Σύνταγμα, από το άρθρο 16, από τον 1143 του '81 και από τον, για μένα, φοβερό νόμο και λέω φοβερό εννοώ το νομοθετικό πλαίσιο που έχει κρατήσει και κρατάει ακόμα την εκπαίδευση, τον 1566 του 1985. Μετά έχουμε τον 1771, τον 2817 του 2000, πλήθος Προεδρικών Διαταγμάτων και Εγκυκλίων εγκρίνονται, ιδρύονται Τμήματα σχετικά με την ειδική εκπαίδευση, ιδρύεται το ΚΔΑΥ, αναγνωρίζεται η ελληνική νοηματική γλώσσα που είναι και αυτό πολύ σημαντικό και αρχίζουν και υιοθετούνται οι πρακτικές ένταξης. Και τότε ξεκινά η συζήτηση για μια παιδαγωγική της ένταξης.

Να ξεκαθαρίσω. Για μένα η παιδαγωγική της ένταξης δεν είναι το ίδιο με την παιδαγωγική της συμπερίληψης. Ακουστήκε χθες ότι είτε το πούμε ενσωμάτωση, είτε το πούμε ένταξη, είτε το πούμε συμπερίληψη, είτε το πούμε συνεκπαίδευση, είτε το πούμε ένα σχολείο για όλους, όλα είναι το ίδιο. Όχι συνάδελφοι. Για μένα, γιατί σας είπα θα ακουστούν διαφορετικές απόψεις, δεν είναι το ίδιο. Είναι εντελώς διαφορετικά πράγματα.

Και θα σας πω πού βρίσκεται η διαφορά. Είναι μετεξέλιξη όρων και διαδικασιών. Η ένταξη συνδέεται άμεσα με την ειδική αγωγή. Και θα σας πω γιατί συνδέεται άμεσα με την ειδική αγωγή. Η συμπερίληψη διευρύνει το πλαίσιο. Θα έρθω στη συνέχεια.

Από το 2000 έως σήμερα τι έχει γίνει. Νέα νομοθεσία. Ο 3699 του 2018 και ο 4547 του 2018, δεν θα μπω σ' αυτούς τους Νόμους, θα τοποθετηθώ γιατί βλέποντας το πρόγραμμα είδα ότι υπάρχει συζήτηση για τις νέες Δομές, οπότε εκεί θα κάνω τοποθέτηση.

Καθιέρωση των όρων άτομο με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επιλέγω τον όρο άτομο με αναπηρία. Μου αρέσει να τα λέω ξεκάθαρα. Ασφαλώς, ακούστηκε το ζήτημα της λειτουργικότητας. Υπάρχουν άτομα με αναπηρία. Ο τυφλός παραμένει τυφλός, ο κωφός παραμένει κωφός, αυτός που έχει νοητική αναπηρία έχει νοητική αναπηρία, και πού είναι ότι η αναπηρία είναι κοινωνική κατασκευή; Κοιτάχτε, ο τυφλός είναι τυφλός ως βλάβη, γιατί έχει μία βλάβη στον οφθαλμό, δεν βλέπει, αλλά αυτό που είδαμε και με το βιντεάκι, αυτή η βλάβη μπορεί να τον καταστήσει ανάπηρο τότε; Όταν δεν του δώσει δυνατότητες να εκπαι-

Σούλης Σ; Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου ΔΟΕΠΟΕΔ
Διήκσιο Σχολείο με υπολειμματικές δεξιότητες πρακτικής
της ένταξης και όχι της ΑΠΟΚΛΕΣΜΟΥ 30/4-1-2/05
2019 Σωάννινα : p114-127.

δευτεί, να βρει δουλειά, να απολαύσει μία ζωή με ποιότητα, όπως απολαμβάνει ο κάθε άλλος ο οποίος δεν έχει βλάβη στον οφθαλμό.

Δεν λέει κανείς με το κοινωνικό μοντέλο ότι έφυγε η βλάβη, παραμένει η βλάβη, αλλά το ζήτημα είναι ότι πόσο λαμβάνονται μέτρα απ' το κοινωνικό σύνολο προκειμένου να αντισταθούν την βλάβη να την μετατρέψουν σε αναπηρία. Τι εννοώ αναπηρία; Σε μία ανάπηρη ζωή. Αυτό σημαίνει αναπηρία. Η βλάβη παραμένει. Και βέβαια η ίδρυση των Τμημάτων Παράλληλης Στήριξης. Ολόκληρη ιστορία και αυτό.

Μπαίνει σε ένα Νόμο ότι εκεί που δεν έχουμε τμήματα ένταξης να δίνεται η δυνατότητα σε ένα ακριτικό νησί, δεν έχουμε τμήμα ένταξης, δεν έχουμε ειδικό σχολείο, έχουμε ένα παιδί με αναπηρία. Τι να το κάνουμε; Δεν πρέπει να εκπαιδευτεί; Ναι, θα εκπαιδευτεί. Πού θα εκπαιδευτεί; Μέσα στην τάξη. Ναι, αλλά μόνο του; Δεν πρέπει να 'ρθει κάποιος να «βοηθήσει»;

Να, έρχεται ο Νόμος, λοιπόν, να πει για την παράλληλη στήριξη. Βέβαια για την παράλληλη στήριξη αρχίζει ο καθένας και λέει: Καλό το μοντέλο, να κάνουμε και εκείνο, να κάνουμε και το άλλο, αρχίζει και αυξάνεται ο αριθμός και έχουμε τη σημερινή κατάσταση. Ποια κατάσταση; Γιατί μιλάω για ρεαλισμό σχολικής τάξης. Προσέχτε, σχολείο. Προσέχτε, εξαθέσιο σχολείο. Μέσα σ' αυτό το εξαθέσιο έχουμε ένα τμήμα ένταξης. Και έχουμε συν δύο παράλληλες στήριξεις.

Να το ξαναπώ; Να το καταλάβετε; Πιστεύω το καταλαβαίνουμε όλοι. Όχι, το μεταφέρω έτσι και λέω αν το καταλάβετε, γιατί είναι μία πραγματικότητα αυτή, δεν εννοώ κάτι άλλο, ότι δεν είναι. Έτσι; Γιατί κάποιοι θεωρούν ότι δεν υπάρχει κάτι τέτοιο.

Λοιπόν, εμπλοκή του γονεϊκού κινήματος, γιγάντωση του αριθμού των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στο χώρο της ειδικής εκπαίδευσης και πια αρχίζουμε και μιλάμε για το ένα σχολείο για όλους. Το ένα σχολείο για όλους, συνάδελφοι, μιλάει για τη συμπερίληψη. Η ένταξη μιλούσε για συγκεκριμένες κατηγορίες, δηλαδή έχω το γενικό σχολείο και βάζω μέσα σε μια τάξη έναν μαθητή τυφλό, με προβλήματα όρασης. Εδώ έχω ένταξη. Η συμπερίληψη θέλει μέσα στην ίδια τάξη να έχεις μαθητή τυφλό, μαθητή κωφό, μαθητή Ρομά, μαθητή με τυπική όπως λένε ανάπτυξη, μαθητή με μαθησιακές δυσκολίες, μαθητή με παραβατική συμπεριφορά, μαθητή που προέρχεται από μονογονεϊκή οικογένεια, μαθητή που προέρχεται από οικογένεια που και οι δύο γονείς είναι στην φυλακή. Όλα αυτά σε μία τάξη. Αυτή είναι η συμπερίληψη.

Θα μου πείτε: μπορεί να γίνει; Θα σας απαντήσω. Μπορεί να γίνει. Ένα σχολείο για όλους. Δεν κάνω διαφήμιση του βιβλίου. Έχει βγει το '08, πολύ παλιό. Μπορεί να γίνει. Το να γίνει όμως σημαίνει ότι καταργώ την ειδική αγωγή; Για να δούμε στη συνέχεια.

Πριν απαντήσω αν την καταργώ ή δεν την καταργώ, θέλω να θυμίσω λίγο τι είναι η εκπαίδευση. Και αν θυμηθούμε τι είναι η εκπαίδευση να δούμε τι είναι και η ειδική εκπαίδευση, τότε μπορεί πιστεύω να πάρουμε το νήμα από την αρχή. Μέσω της εκπαίδευσης επιδιώκεται η μέγιστη αξιοποίηση των όποιων δυνατοτήτων κάθε

ανθρώπου που θα οδηγήσει στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και μέσω της εκπαίδευσης αυτή η αξιοποίηση των δυνατοτήτων πρέπει να γίνει στο πλαίσιο του κοινωνικού συνόλου. Δηλαδή, πρέπει από τη μια να έχω πρόοδο του κοινωνικού συνόλου και από την άλλη να έχω πρόοδο του ατόμου. Τη λέξη πρόδος βάλτε την όπως θέλετε. Μπορεί να την αντικαταστήσετε. Από τη μια να έχω εξέλιξη του ατόμου και ταυτόχρονα να έχω και εξέλιξη του κοινωνικού συνόλου.

Πάνω σ' αυτό το ζήτημα αρχίζουν οι διάφορες αντιπαραθέσεις. Αν είναι πιο ισχυρό το άτομο ή πιο ισχυρό είναι το κοινωνικό πλαίσιο, εάν το σχολείο οδηγεί την κοινωνία ή αν η κοινωνία οδηγεί το σχολείο, ερωτήματα που πολλά έχουν απαντηθεί, που υπάρχουν πολλές αμφιβολίες, που υπάρχει χρόνος για άπειρη συζήτηση.

Και τώρα πάω στην παιδαγωγική της ένταξης. Γιατί πάω στην παιδαγωγική της ένταξης; Γιατί μιλάμε για ένταξη. Δεν μιλάμε για συμπερίληψη. Πραγμάτωση της ένταξης στο δημόσιο σχολείο, κρατήστε το αυτό. Με τον όρο της παιδαγωγικής της ένταξης, γιατί πρέπει να ξεκαθαρίσω τι ορίζω ένταξη, για να μπορέσετε να καταλάβετε τι λέω. Ορίζεται το σύνολο των διαπαιδαγωγικών και μορφωτικών θεωρήσεων και πρακτικών, οι οποίες αποσκοπούν στο σεβασμό και την αναγνώριση του δικαιώματος της ετερότητας, στην άρση προκαταλήψεων και στερεοτυπιών απέναντι στο διαφορετικό και στην παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων σε όλους τους πολίτες για ισότιμη και ισάξια συμμετοχή τους στο πολιτικό, κοινωνικό και εκπαιδευτικό γίγνεσθαι.

Μπορούμε να μιλάμε για ένταξη σήμερα; Τι είναι το σήμερα; Το σήμερα έχει να κάνει με έναν κόσμο που αλλάζει. Που αυτό το σήμερα συνδέεται με εύκολη διακίνηση οικονομικού κεφαλαίου, παίζει σημαντικό ρόλο, εύκολη διακίνηση της πληροφορίας, ραγδαία αύξηση του ρυθμού μετανάστευσης και όλο αυτό φέρνει, αν θέλετε, τη μετατροπή των κοινωνιών που από κατά κανόνα μονοπολιτισμικές αρχίζουν και γίνονται πολυπολιτισμικές.

Το σήμερα όμως θέλει και κάτι άλλο και φέρνει και κάτι άλλο. Έχουμε μία προοδευτική υποχώρηση του κράτους. Και τη μεταβίβαση καθηκόντων στην αγορά στη βάση πάντα μιας δημοκρατικής διαμόρφωσης της βούλησης, ότι είναι δημοκρατικό να επιλέγεις εσύ τι υπηρεσίες θέλεις. Εάν αυτό είναι σλόγκαν, καταλαβαίνετε τους κινδύνους που έχει ευρύτερα για τη δημόσια εκπαίδευση.

Το σχολείο όμως έχει ένα δημόσιο χαρακτήρα που έρχεται κόντρα στον όρο περισσότερο αγορά - λιγότερο κράτος. Και βέβαια σε μια εποχή που έχουμε μια παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και μία οικονομική κρίση, το καταλαβαίνουμε στις τσέπες μας, καταλαβαίνετε ότι η διαμόρφωση μιας ακριβής, που να κοστίζει, εκπαιδευτικής πολιτικής φαίνεται να είναι κάτι δύσκολο.

Ο κόσμος αλλάζει αλλά αλλάζει και στην Ελλάδα. Υπάρχει στους πολίτες μια δυσπιστία στους θεσμούς. Υπάρχει στους πολίτες μια δυσπιστία απέναντι στο σχολείο. Αισθάνομαι σαν γονέας πίεση στη δουλειά, αν έχω δουλειά, στον κοινωνικό μου περίγυρο και ξεσπάω στον δάσκαλο. Γιατί αυξήθηκαν τόσο πολύ οι μηνύσεις

κατά των δασκάλων; Δηλαδή οι δάσκαλοι δεν κάνουν καλά τη δουλειά τους; Να μιλάμε με ρεαλισμό θέλετε. Τα να πούμε ακριβώς εδώ όπως είναι τα πράγματα.

Είπαμε λοιπόν ότι δεν αρκεί η παύση των συνδεδεμένων υπηρεσιών και η συνένωση των υπηρεσιών ή η περικοπή. Δεν έχει βγει ο γαϊόδατρο, αλλά ποτέ δεν υπήρξε και χωρίς το γαϊόδατρο να υπάρχει το παιδί. Είναι ξεκάθαρα αυτά τα πράγματα. Εκτός από παγκόσμια δασκάλια καλά. Καταλαβαίνετε τι θέλω να πω, ποτέ δεν είπαμε...

Λοιπόν, καταγράφονται, επίσης, φαινόμενα όπου οι παρεχόμενες υπηρεσίες στα άτομα με αναπηρία μετατρέπονται σε κέντρα προσωπικών επιδιώξεων και πολιτικών. Θα κανονίσω εγώ σε ποια δομή θα πάει το παιδί και θα φροντίσω επειδή, εσύ φίλε γονέα, θες να πάει στο τάδε σχολείο, να μην πάει στο ειδικό σχολείο π.χ., να το κανονίσω λιγάκι εγώ. Κρατήστε το και αυτό.

Έχουμε απόλεια ηθικών κανόνων του κράτους πρόνοιας, αυτό είναι πραγματικότητα, γι' αυτό μπαίνει ένα ερώτημα, δεν το έθεσα στην κα Λάμπου πριν, φοβηθήκαμε στην Ελλάδα τη λειτουργικότητα, ένας καλός μηχανισμός να κόβουμε τα επιδόματα, γιατί θα παίρνουμε με λειτουργικότητα, μέχρι τώρα είχαμε βαθμό αναπηρίας, μπαίνουμε, τα ΚΕΠΑ θα τα έχετε ακούσει, μπαίνω με λειτουργικότητα, μου βγάζει ότι είμαι λειτουργικός και αφού είμαι λειτουργικός δεν δικαιούμαι το Χ επίδομα, δεν δικαιούμαι το άλλο επίδομα. Και μπαίνει πια το ερώτημα, πώς όλο αυτό θα μετασχηματιστεί και θα μεταφερθεί στην εκπαίδευση;

Και μέσω της ανάπτυξης της αγοράς τα εκπαιδευτικοκοινωνικά ζητήματα αποκτούν ένα χαρακτήρα προϊόντος. Το είπαμε. Όλοι κάναμε μεταπτυχιακό ειδικής αγωγής. Όλοι κάναμε σεμινάρια ειδικής αγωγής. Όλοι τρέχουν από δω και από 'κει. Γιατί όλα αυτά; Γιατί είναι πιο εύκολη θέση εργασίας. Να λέμε ξεκάθαρα τα πράγματα.

Ποιος; Τα σεμινάρια; Πανεπιστήμια. Ανοίγω παρένθεση να σας πω ότι το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων δεν έχει οργανώσει. Να το καταγράψω αυτό. Και ανοίγω, επίσης, να το πω γιατί ακούστηκε και πριν τι κάνουν οι ακαδημαϊκοί, επειδή τέθηκε από τον κ. Μπράτη το ερώτημα εχθές, δεν απάντησε, όχι γιατί δεν πρέπει να απαντάμε. Πρέπει να απαντάμε αλλά επειδή είχα τη δυνατότητα να απαντήσω σήμερα. Υπέγραψε και χαρτί, όταν έγινε κίνηση από πανεπιστημιακούς και κατά των σεμιναρίων και κατά τη μετατροπή των ΚΔΑΥ σε ΚΕΔΔΥ και από ΚΕΔΔΥ σε ΚΕΣΥ. Αλλά να τα λέμε μεταξύ μας. Εσείς τα γνωρίζετε.

Πόσες φορές το Υπουργείο άκουσε τη συνδικαλιστική ηγεσία του τόπου; Που από πίσω είχε δύναμη. Με καταλαβαίνετε τι λέω; Πάντα στην εξουσία υπάρχει και η παραεξουσία. Και όταν μένα μου πετάνε το κοκαλάκι σε έναν ακαδημαϊκό της παραεξουσίας, αγαπητέ συνάδελφε και αγαπητοί συνάδελφοι, καταλαβαίνετε ότι πολύ πιο εύκολα αρχίζω και βάζω νερό στο κρασί μου το επιστημονικό. Κακώς θα μου πείτε αλλά συμβαίνει.

Χρειάζεται το σχολείο για όλους; Χρειάζεται. Χρειάζεται η συμπερίληψη; Χρειάζεται. Γιατί χρειάζεται; 5 διαφάνειες έχω, 5 λεπτά θέλω ακόμα χρόνο. Θα σας πω

γιατί χρειάζονται. Πρώτα απ' όλα για τους μαθητές με αναπηρία, αποκτούν κοινωνικές ικανότητες, αποκτούν γνωστικές ικανότητες, εμπλέκονται σε διαδικασίες μάθησης περισσότερο με το αν φοιτούσαν σε ειδικό σχολείο, αποκτούν αυτοσεβασμό, καθώς δέχονται την αποδοχή και το σεβασμό των υπολοίπων. Αυτό συμβαίνει στο σχολείο για όλους.

Και οι μαθητές που δεν έχουν αναπηρία, κερδίζουν κάτι απ' αυτό; Κερδίζουν. Τι κερδίζουν; Με απλά λόγια. Μαθαίνουν να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα, που θα την δουν ως ενήλικο πολίτες στη δουλειά, στο γάμο τους, με το σύντροφό τους ή τη σύντροφό τους, καταλαβαίνετε τι εννοώ γάμο, στη σχέση τους.

Συνάπτουν σχέσεις φιλίας με τα παιδιά που παρουσιάζουν αναπηρία, άρα διευρύνεται η γκάμα των συναισθημάτων τους, αποκτούν κοινωνικές ικανότητες και αναπτύσσουν υψηλότερα επίπεδα αυτοεκτίμησης. Επίσης μαθαίνουν να δείχνουν υπομονή και κατανόηση και ανοχή, πράγματα τα οποία λείπουν σήμερα από τις κοινωνίες.

Η ένταξη δεν ήρθε από το αναπηρικό κίνημα, η ένταξη ήρθε από κάποιους που δεν ήθελαν να βλέπουν κάποιους που ανήκαν σε «μειονεκτούσες» ομάδες: άνεργοι, αυτοί οι οποίοι κοιμόντουσαν σε παγκάκια φοβήθηκαν ότι θα ξεσπάσει αυτό το κίνημα εναντίον κάποιων που είχαν συσσωρευση κέρδους και για να απαλύνουν την υπόθεση, παρουσίασαν την ένταξη. Μετά το πήρε αυτό το κομμάτι (το κομμάτι της αναπηρίας) το πρόταξε και έτσι βρεθήκαμε με τη Σαλαμάνκα για την ένταξη.

Αποκτούν δημοκρατικό ήθος και αποκτούν και περισσότερες ικανότητες επίλυσης προβλημάτων της καθημερινότητας. Βοηθούνται οι γονείς; Βοηθούνται και οι γονείς. Γιατί; Οι γονείς των μαθητών με αναπηρία έρχονται σε επαφή με τους άλλους γονείς, αυξάνονται οι δυνατότητες εμπλοκής τους, τους παρέχεται η απαραίτητη στήριξη και βοήθεια, ώστε να θέτουν κατάλληλους και ρεαλιστικούς στόχους για τα παιδιά τους. Είναι πάρα-πάρα πολύ βασικό αυτό.

Και οι υπόλοιποι γονείς, οι γονείς των μαθητών δίχως αναπηρία; Και αυτοί βοηθούνται. Γιατί αποκτούν την ευκαιρία να διδάξουν στα παιδιά τους την αποδοχή της διαφορετικότητας και μαθαίνουν να αναγνωρίζουν την αξία του άλλου.

Βοηθόμαστε και εμείς. Σε τι; Αποκτάμε περαιτέρω επαγγελματική αυτοπεποίθηση, αποκτούμε ικανότητες εργασίας και βέβαια διαμορφώνεται μια περισσότερο ουμανιστική κοσμοθεωρία που μεταφέρεται και σε ατομικό επίπεδο που είναι πάρα-πάρα πολύ σημαντικό.

Τότε το ερώτημα είναι να πάμε να κάνουμε το ένα σχολείο για όλους, να κλείσουμε παιδικά σχολεία, ποιος είναι όμως ο ρεαλισμός της σχολικής τάξης; Ποια είναι η πραγματικότητα; Η πραγματικότητα ξεκινάει από την πολιτική ορθότητα. Είναι της μόδας σήμερα να μιλάμε όλοι και πρέπει να μιλάμε για την παιδαγωγική της ένταξης. Και λέω ότι είναι η πολιτική ορθότητα γιατί αν ακουστεί μια διαφορετική άποψη τότε είσαι λάθος. Δεν είσαι με όλους.

Η θεώρηση και η εφαρμογή του εγχειρήματος αντιμετωπίζεται απ' την πολιτεία

αποσπασματικά. Επομένως, μιλάμε για πολιτική ορθότητα και οι συμπεριφορές των πλειοψηφιών απέναντι στις μειοψηφίες αποτυπώνουν και εξακολουθούν να αποτυπώνουν την ιδεολογία του ισχυρού απέναντι στον αδύναμο. Γιατί και αν ακόμα οδηγηθούμε στρεβλά σε μία κατάργηση των ειδικών σχολείων τότε θα συμβούν πολύ χειρότερα πράγματα για όλη την εκπαίδευση. Και θα σας πω στη συνέχεια ποια.

Γιατί αυτό; Γιατί υπάρχει ήδη ένα δομημένο σύστημα κοινωνικής ιεράρχησης που σ' αυτό το σύστημα βλέπετε χαρακτηριστικά, τυπικώς αναπτυσσόμενα άτομα, αλλοδαπούς, άτομα με μαθησιακές δυσκολίες και άτομα με πολλαπλές αναπηρίες, που σε αυτό το δομημένο πλαίσιο είναι ζήτημα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης, είναι ζήτημα πολιτικής, αν καταφέρουμε αυτό εδώ πέρα να το αλλάξουμε, φύγουμε απ' αυτό το σχέδιο που το μετέφερα στην κατηγοριοποίηση του πληθυσμού, του μαθητικού πληθυσμού, και αυτά τα οποία ακούγονται, και πάμε σε μία οριζόντια μορφή όπου ο ένας βρίσκεται δίπλα στον άλλον σε μία γραμμή που προτάσσεται η έννοια του συμανισμού. Ο άνθρωπος και είναι εκφράσεις.

Θα μου πείτε με ποια εργαλεία, με ποιες πολιτικές, πώς θα γίνει όλο αυτό; Όμως αποτυπώνουν την κατάσταση, όπως αποτυπώνουν και την κατάσταση στην παιδαγωγική της ένταξης σήμερα.

Τι συναντά, λοιπόν, η ειδική εκπαίδευση στη χώρα μας; Τι συναντά ο δάσκαλος στην παράλληλη στήριξη, στο τμήμα ένταξης, στο ειδικό σχολείο σήμερα; Στο σχολείο της γειτονιάς. Πολυνομία, αναποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των επιστημονικών κλάδων. Πώς ενημερώνουν οι ψυχολόγοι στο ειδικό σχολείο τους δασκάλους της ειδικής αγωγής; Πώς ενημερώνει ο φροντιστής; Πότε γίνεται η ομάδα; Ποια ώρα γίνεται η ομάδα; Πότε ενημερώνει ο ένας τον άλλον; Κρατήστε το.

Αδυναμία αποτύπωσης αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης. Ποια είναι η υφιστάμενη κατάσταση; Εδώ είναι ευθύνη, Πρόεδρε και λέω Πρόεδρε, εννοώ σε όλο το Προεδρείο, δεν με καλύπτει το My School, δεν με καλύπτει αυτό το οποίο βγήκε στη ΓΣΕΕ, μία πρόσφατη μελέτη που αποτύπωσε τον μαθητικό πληθυσμό. Θεωρώ ότι τα πραγματικά στοιχεία μπορεί να τα δώσουν μόνο στη Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος οι δάσκαλοι της τάξης, γιατί όταν εγώ πρέπει να επιλέξω μαθησιακές δυσκολίες ή νοητική καθυστέρηση, σαν δάσκαλος έχω εκτιμήσει ότι το παιδί έχει νοητική καθυστέρηση, αλλά ο γονέας με την πίεση που είχε πήρε το χαρτί με μαθησιακή δυσκολία. Με καταλαβαίνετε τι θέλω να σας πω;

Την πραγματική κατάσταση μπορεί να την αποτυπώσει ο άνθρωπος που είναι καθημερινά μέσα στην τάξη και η εμπειρία του του επιτρέπει. Θα μου πείτε μόνο αυτός; Δεν χρειαζόμαστε όλα τα εργαλεία; Τα χρειαζόμαστε, αλλά μπορεί, έχει άποψη και πρέπει αυτή την άποψη να την δεχθούμε.

Απουσία ολοκληρωμένου συστήματος προαγωγής του ατόμου με αναπηρία, έλλειψη μέσων και υλικών, αυξημένες απαιτήσεις από την πλευρά των γονέων. Πήγε ποτέ το Πανεπιστήμιο κοντά στα σχολεία; Να μια πρόταση. Θέλουμε, ένα σχολείο

για όλους. Γιατί να μην κάνουμε πιλοτικά σαν τα πιλοτικά του ολοήμερου. Πι είναι σήμερα το ολοήμερο; Όμως ήταν μια προσπάθεια. Πιλοτικό ένα σχολείο, α περιφέρεια. Να δοκιμάσουμε το μοντέλο. Να το μετρήσουμε. Να βάλουμε συ κρμένους στόχους. Να το εξοπλίσουμε. Να βάλουμε ανθρώπινο δυναμικό, να δ λέψει αυτό το μοντέλο, να δούμε περπατάει; Δεν περπατάει; Να ετοιμάσουμε τ γονείς να το δεχθούνε.

Και βέβαια υποχρηματοδότηση, κλασικά, απουσία ποιοτικής και ουσιαστι υποστήριξης των εκπαιδευτικών. Δεν στηρίζεται αυτή τη στιγμή ο εκπαιδευτι. Να το λέμε ξεκάθαρα. Είναι μόνος του. Και είναι δύο φορές μόνος του ο δάσ λος του ειδικού σχολείου. Ο δάσκαλος της παράλληλης στήριξης. Ο δάσκαλος τμήματος ένταξης. Είναι δύο φορές μόνος του. Γιατί; Γιατί οι υπόλοιποι είμασι και είναι και ένας στο τμήμα ένταξης. Οι 6 θα πουν κάτι. Τι έγινε στο τμήμα; Γ είδες αυτό; Πώς θα επιλύσουμε αυτό; Πώς θα κάνουμε το άλλο; Αυτός ο χρισ πού θά πεί; Σε ποιον θά πει; Που αν πει κάτι κοιτάχτε τι του λέει ο άλλος. κάτσε, ρε μεγάλε, εσύ δεν είσαι της ειδικής αγωγής; Πάρ' το παιδί και λούσου. Να τα λέμε τα πράγματα, συνάδελφοι. Αλήθειες δεν θέλετε να λέμε;

Και βέβαια απουσία κεντρικής πολιτικής στόχευσης που εδώ πρέπει πάλι να έσουν οι συνδικαλιστικοί φορείς. Πιστεύω ότι στην Κύπρο θα γίνεται μία προσ θεια προς αυτή την κατεύθυνση, ώστε να υπάρξει στόχευση. Ουσιαστική στόχε πού θέλουμε να πάμε το ζήτημα.

Μεγάλα τμήματα μαθητών. Δηλαδή θα ήταν άσχημο αυτή τη στιγμή να μιλ για τμήματα μαθητών των 18 μαθητών; Θα μου πείτε είναι ουτοπιστικό. Γιατί ε ουτοπιστικό;

Και θα πω κάτι, το άκουσα από τον Πρόεδρο της Παγκύπριας, το έχουμε στην Ελλάδα, αλλά δεν ξέρω αν αυτό είναι καλό, ότι λέμε σε ένα τμήμα αν έ και δύο παιδιά με διαταραχές αυτιστικού φάσματος να μετράνε σαν να έχεις τέ ρα παιδιά. Δηλαδή στην ουσία τι κάνουμε; Το έχουμε και εμείς στην Ελλάδα αυτό, και ναι μεν εξυπηρετεί λειτουργικούς όρους αλλά από την άλλη, αποδ μαστε την κατώτερη ποιότητα του ατόμου. Καταλαβαίνετε τι θέλω να σας πω; λαδή είναι πάρε το καλό κρέας, βάλε και ένα κόκαλο. Θυμόσαστε κάτι ελλην ταινίες; Με τον Φωτόπουλο που πήγαινε... Εγώ βλέπω Φωτόπουλο ακόμα, κ λαβαίνετε την ηλικία μου. Λοιπόν, δηλαδή, δείτε το λίγο από μία άλλη άποψη.

Εγώ, λοιπόν, θα ήθελα να επιδιώξουμε τους 18 μαθητές.

Και βέβαια ακατάλληλες αίθουσες, αχαρτογράφητο προφίλ των δυνατοτήτων πού θα μπορούσε να βοηθήσει αλλά βέβαια το ερώτημα είναι, θα μας το πείτε; κα Λάμπου, θα σας το θέσω, ποιοι κάνουν την αξιολόγηση; Οι ειδικοί παιδαγο. Οι ψυχίατροι; Ψυχολόγοι; Και μήπως πρέπει να μιλάμε για μία εκπαιδευτική ε λόγηση δυνατοτήτων; Δυνατοτήτων, ώστε να έρθει η αντίστοιχη παροχή υποστ ξης.

Τελειώνω. Απουσία επικαιροποιημένου αναλυτικού προγράμματος σπου απουσία ουσιαστικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Έχει κόστος η μετεκπαίδευση; Δεν έχει κόστος η μετεκπαίδευση, συνάδελφοι. Γιατί δεν έχει κόστος; Έχει κόστος πραγματικά, όταν έχεις και διδασκαλείο δασκάλων και διδασκαλείο νηπιαγωγών στο ίδιο Πανεπιστήμιο που αυτό όντως φαινόταν να έχει ένα κόστος. Μπορεί λειογισμένα να κατέβει η πρόταση με κόστος στο Υπουργείο, πόσο θα πρέπει να επανέλθει αυτός ο θεσμός της μετεκπαίδευσης. Λείπει ο κ. Παπαχρήστου, για να πω ότι η ΟΛΜΕ ενώ έχει ψηφιστεί ότι θα υπήρχε μετεκπαίδευση στο Νόμο του 2000 για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ποτέ δεν υλοποιήθηκε. Και αυτό είναι ένα ευρύτερο ζήτημα όλου του εκπαιδευτικού κινήματος της χώρας.

Αδυναμία συνεργασίας ΚΕΕΣΥ με τη σχολική τάξη. Θα μου πείτε: μα τώρα ξεκίνησε να εφαρμόζεται. Γιατί μας το λες τόσο γρήγορα; Από όσα είδα μέχρι τώρα. Και βέβαια και εκφυλισμός του θεσμού των ειδικών σχολείων. Ακούστηκε ότι το 1% πάει στο ειδικό σχολείο. Γιατί πάει το 1% στο ειδικό σχολείο; Αναρωτηθήκατε; Μήπως γιατί αφήσαμε το ειδικό σχολείο στη μοίρα του; Μήπως γιατί δεν το κοιτάμε; Αν το απαξιώσαν θα κλείσει. Και αν κλείσει το ειδικό σχολείο αύριο θα κλείσουν και άλλα σχολεία. Και το σχολείο όταν κλείνει πού πάει η πελατεία, συνάδελφοι; Αναρωτηθείτε πού θα πάει αυτή η πελατεία.

Και θα έχουμε διαφορετικές κατηγοριοποιήσεις σχολείων στο μέλλον. Γι' αυτό πρέπει να αναβαθμίσουμε το ειδικό σχολείο. Θα μου πείτε να μην έχουμε όραμα το ένα σχολείο για όλους; Ναι. Δεν πρέπει να το σχεδιάσουμε; Ναι, πρέπει να το σχεδιάσουμε. Αλλά μέχρι να υλοποιηθεί δεν μπορούμε να αφήνουμε να εκφυλιστεί μία κατάσταση. Όταν απ' τη γενική και την ειδική εκπαίδευση περάσουμε στο ένα σχολείο για όλους, θα είναι η ιδανική κατάσταση.

Κλείνω με 16 προτάσεις. Σας ζάλισα, τελειώνω όμως.

1η) Θέσπιση Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Προαγωγής και Εκπαιδευτικής Υποστήριξης των Ατόμων με Αναπηρία.

2η πρόταση) Χαρτογράφηση - αποτύπωση όλων των περιπτώσεων μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε πλαίσιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης.

Μεταφορά αρμοδιοτήτων στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στην οποία όμως θα συμμετέχουν ουσιαστικά και όχι με στημένες πλειοψηφίες οι εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών.

Συγγραφή νέου αναλυτικού προγράμματος σπουδών. Νέο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Δεν χρειάζεται ανανέωση το αναλυτικό πρόγραμμα.

Έκδοση σύγχρονου οδηγού για τους εκπαιδευτικούς, για όλους τους εκπαιδευτικούς σχετικά με την προώθηση δράσεων και δραστηριοτήτων συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Αναδιανομή των οικονομικών πόρων, άρα θα έβλεπα μία πιλοτική οικονομική χρηματοδότηση σχολείων και φορέων, προκειμένου να προάγουν το μοντέλο της συμπερίληψης, δηλαδή να δοκιμαστεί.

Τα ειδικά σχολεία από την πλευρά τους χρειάζεται να ανοίξουν περαιτέρω στην κοινωνία. Χρειάζεται όμως να γίνει ουσιαστική υποστήριξή τους. Δεν γίνεται ουσιαστική υποστήριξή τους. Αυτή τη στιγμή, συνάδελφοι, σας μεταφέρω: δεν υποστηρίζονται όπως πρέπει τα ειδικά σχολεία.

Σε κάθε σχολείο μπαίνει εκπαιδευτικός ένταξης. Σε κάθε σχολείο της χώρας πρέπει να υπάρχει τμήμα ένταξης. Σε κάθε σχολείο. Θα μου πείτε: μα πόσους διορισμούς θες εσύ; Μα γιατί να μη θέλουμε διορισμούς, όταν αυτοί οι διορισμοί επιστρέφουν στην κοινωνία; Δεν μπορεί το σχολείο να βάλει πλάτη για μετασχηματισμούς, εάν δεν ενδυναμωθεί.

Στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης να πραγματοποιούνται δράσεις συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, συγκεκριμένες δράσεις. Όχι γενικά. Δεν θα έρθει στον κάθε έναν η επιφοίτηση ξαφνικά να πει πώς θα το κάνω.

Μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα. Φαντάζονται ότι αυτά δεν μπορούν να γίνουν ποτέ. Κατά τη γνώμη μου το συνδικαλιστικό κίνημα μαζί με όλους τους φορείς, μαζί με το γονεϊκό κίνημα, να επιλέξει ορισμένα πράγματα, να τα προτάξει, να κλείσουμε τα Παιδαγωγικά Τμήματα και όλοι μαζί, με το φοιτητικό κίνημα, να υπερασπιστούμε αυτές τις καταστάσεις.

Τώρα, γυρίζω πολλά χρόνια πίσω, θυμάμαι όταν κατεβαίναμε από τα Προπύλαια στο Υπουργείο Παιδείας, Μητροπόλεως, με το συγχωρεμένο τον Παλλωμάτα, και ζητούσαμε την ανωτατοποίηση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Να επανέλθει ο θεσμός της μετεκπαίδευσης. Κάντε κάτι, συνάδελφοι. Ξαναφέрте το θεσμό της μετεκπαίδευσης.

Θέλετε και άλλο; Μα δεν μπορεί να μιλάμε για ενταξιακές δομές, δεν μπορεί να μιλάμε για υποστήριξη του δημόσιου σχολείου χωρίς να είναι ενημερωμένος ο κόσμος, όλος ο κόσμος, ο εκπαιδευτικός κόσμος για τέτοια ζητήματα.

Να επανέλθει η δυνατότητα φοίτησης μαθητών χωρίς διάγνωση σε προγράμματα ειδικής εκπαίδευσης, υπήρξε μία διάταξη, την είδατε ότι αν δεν έχεις τα αντίστοιχα χαρτιά δεν μπορείς να πας κτλ. - κτλ., τα γνωρίζετε αυτά.

Αύξηση του αριθμού των συντονιστών εκπαιδευτικού έργου, το λέω τώρα με το νέο όρο, ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Μα είχε ακουστεί. Με τους συμβούλους δεν έφταναν οι σύμβουλοι. Θα γίνουμε όσοι παραπάνω. Αυξήθηκε ο αριθμός; Όχι. Όχι μόνο δεν αυξήθηκε, προσέξτε, έγινε και κάτι περίεργο τώρα. Άρχισε να ψιλοχάνει με το Σ, της συμβουλευτικής υποστήριξης το κομμάτι της ουσιαστικής εκπαιδευτικής υποστήριξης. Δείτε το λίγο.

Μετατροπή κάθε ειδικού σχολείου σε ολοήμερο σχολείο. Θεσμοθέτηση όχι ζητήματα επιλογής, εάν θες ή δεν θες, γιατί αν έχω ένα πραγματικό ειδικό ολοήμερο σχολείο που μέσα δίνω τις θεραπείες, λέω τον όρο θεραπείες γιατί έτσι λέγεται, λογοθεραπεία, εργοθεραπεία, φυσιοθεραπεία, να δείτε πώς χτυπάω τον άλλον, το μαγαζάκι δίπλα. Μέσα στο σχολείο. Αλλά για να το κάνω αυτό μέσα στο ειδικό σχολείο, πρέπει να έχω ολοήμερο σχολείο και πραγματικό ολοήμερο, όχι να παίρνουν τα παιδιά σε τάπερ τα φαγητά και να λέμε ότι να, κάνω ολοήμερο σχολείο.

στην
ουσι-
οστη-

ς πρέ-
διορι-
σί επι-
μηματι-

ληπιτι-
ε έναν

ορούν
ς τους
ροτά-
νημα.

ύλαια
ά και

φέρτε

ρεί να
ο κό-

ματα
τοια

με το
ύλους

Και διασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών. Ποτέ δεν περίμενα όταν το '81 έμπαίνα στην Παιδαγωγική Ακαδημία ότι θα ερχόντουσαν τόσα χρόνια μετά το 2019 και να λέω ότι πρέπει να διασφαλίσουμε τα επαγγελματικά δικαιώματα των εκπαιδευτικών. Ναι, συνάδελφοι, αυτή τη στιγμή τα επαγγελματικά δικαιώματα των δασκάλων, όσο και αν σας φαίνεται περίεργο, πριονίζονται από διάφορους, που βλέπουν φως στο χώρο του σχολείου και θέλουν να μπουν ή μπαίνουν. Χρειαζόμαστε ψυχολόγους; Ασφαλώς. Από πού θα φύγουν οι ώρες; Χρειαζόμαστε συναδέλφους άλλους; Ναι. Από πού θα φύγουν οι ώρες; Προσέχτε. Δεν είναι η άποψή μου ότι επειδή θα φύγουν ώρες συντεχνιακά, δεν θα πρέπει να έρθουν. Η άποψή μου είναι ότι τα επαγγελματικά δικαιώματα θα πρέπει να τα διαφυλάξουμε.

Θα το πω ξεκάθαρα. Ο λογοθεραπευτής δεν μπορεί να κάνει δυσλεξία, ο ψυχολόγος δεν μπορεί να κάνει δυσλεξία, γιατί ποιες διδακτικές αρχές έμαθε και πού τις έμαθε; Ποια διδακτικά μοντέλα έμαθε και σε ποιο τμήμα τα έμαθε; Να τα λέμε ξεκάθαρα συνάδελφοι. Πού τα έμαθε; Δεν μπορεί αυτή τη στιγμή ο ΕΟΠΥΥ να γράφει ειδικές διαπαιδαγωγήσεις και να μην φαίνεται ότι στην ειδική διαπαιδαγωγήση δικαιούται ο Σούλης που έχει τελειώσει δάσκαλος και έχει κάνει και διδασκαλείο ειδικής αγωγής, ότι είναι δάσκαλος που μπορεί να κάνει την ειδική διαπαιδαγωγήση. Αλλά μπορεί να την κάνει ο ψυχίατρος.

Σας τα λέω ξεκάθαρα, συνάδελφοι. Ποιος θα τα διασφαλίσει αυτά; Ο κλάδος θα τα διασφαλίσει. Μόνο αν μπει μπροστά ο κλάδος. Και όχι μόνο αυτό, είναι και πολλά-πολλά άλλα. Γιατί; Γιατί σε μία κοινωνία που αλλάζει, όλα μπορούν να αλλάξουν και εμείς χρειαζόμαστε. Χρειαζόμαστε για την κοινωνία ώστε πραγματικά με τις ελάχιστες δυνάμεις μας φαντάζει ουτοπία, να βάλουμε το λιθαράκι, να βάλουμε τον μοχλό, ώστε αυτή η πυραμίδα να πέσει. Δεν είναι εύκολο, δεν ζω στον κόσμο μου.

Το σχολείο πάντοτε είναι μηχανισμός κοινωνικής αναπαραγωγής αλλά αυτό δεν συνεπάγεται ότι οι εκπαιδευτικοί, έχοντας γνώση αυτής της διαδικασίας δεν υπερασπίζονται πάντοτε το δημόσιο σχολείο. Ανήκουμε, συνάδελφοι, στο δημόσιο σχολείο, είναι το σπίτι μας, θα το υπερασπιστούμε και θα το υπερασπιστούμε πώς; Εάν παρέχουμε μία δημόσια ποιοτική εκπαίδευση για όλους τους μαθητές.

